

על החשיבות של נוכחות הורית בחקירת קטין במשטרה

גיל ההתבגרות, המכונה גם גיל ה"טיפש עשרה", זהו גיל שבו לא מעט נערים ונערות בוחנים את הגבולות, ולעתים אף חוצים אותם. כתוצאה מכך, ישנו מספר הולך וגדל של בני-נוער המוצאים עצמם נחקרים במשטרה בחשד לעבירות פליליות, עקב מעשים שהם לרוב כלל לא היו מודעים להשלכותיהם. המעמד של חקירה במשטרה אינו פשוט עבור אף אדם, ועל אחת כמה וכמה עבור קטינים. לכן, חוק הנוער מסדיר כיצד חקירת קטין צריכה להתנהל, בין היתר בכך שהוא מגדיר שאחד מהורי הקטין או מבוגר אחר המקורב אליו, זכאים להיות נוכחים עימו בזמן החקירה. מה החשיבות של נוכחות הורית בחקירת קטין? האם המשטרה אכן מצייתת להוראות החוק? עו"ד אסף דוק מסביר.

לפי סעיף 34(ו) לחוק העונשין, גיל האחריות הפלילית בישראל עומד על 12 שנים. אמנם, במידה ולחשוד טרם מלאו 18 שנים, הוא עדיין ייחשב כקטין מבחינת החוק, מה שאומר שבזמן חקירה יעמדו לזכותו [מספר זכויות שלא עומדות לנחקר מבוגר](#).

על פי [חוק הנוער](#) (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), קטין אשר מזומן לחקירה בחשד לביצוע עבירה, ייחקר בנוכחות אחד מהוריו. המשטרה מחויבת לנסות לאתר את ההורה, ובמידה והדבר לא מתאפשר - בחקירה יהיה נוכח קרוב משפחה או לחלופין אדם אחר המוכר לקטין, וזאת בתנאי שהקטין יביע את הסכמתו כי האדם כאמור יהיה נוכח בחקירה. עד כאן, נראה שאכן המדינה מקפידה להקל על החוויה הקשה והמטלטלת העוברת על נער המוצא עצמו בחדר החקירות. אמנם, לא פעם קורים מצבים בהם קטינים נחקרים ללא נוכחות של הורה או מבוגר קרוב.

באילו מצבים ניתן לחקור קטין ללא נוכחות של מבוגר בחדר החקירות?

כאמור, חוק הנוער מגדיר שחקירה של קטין תתבצע בנוכחות הורה, או מבוגר אחר המקורב לקטין. זה בכדי להפחית את רמת המתח והחרדה של הקטין, ולהשוות ולו במעט את יחסי הכוחות הבלתי הוגנים של חוקר מבוגר מול נחקר קטין. אמנם, קיימים מספר מצבים המצדיקים מבחינה חוקית את זה שקטין ייחקר ללא נוכחותו של אדם מבוגר בחדר החקירות, [כגון](#):

א. במידה וקצין משטרה סבור שנוכחות מבוגר עלולה להוביל לשיבוש החקירה או לפגיעה באדם אחר.

ב. במצב שבו הקטין היה מוחזק במעצר כשהחקירה החלה, או הביע התנגדות לנוכחותו של המלווה בחקירה.

ג. במידה והמבוגר מפריע בחקירה - ניתן להרחיקו ממנה.

האם המשטרה מצייתת בפועל להוראות החוק?

על פי דו"ח שפורסם מטעם משרד הפנים בשנת 2014 - "היבטים בטיפול המשטרה בקטינים שמעורבים לכאורה בפלילים" עולה כי ב-64 אחוזים מתיקי המעצרים, חקירתם של הקטינים נעשית [ללא נוכחות הורים](#). בנוסף, בכ-33 אחוזים, הקטינים היו בין גילאי 12-15. נתונים אלו, שנלקחו מתוך מדגם תיקי הקטינים בשנת 2013, מציינים תמונה בעייתית ביותר. האם ייתכן כי בכמעט שני שלישי מהמקרים בהם קטינים נחקרים, נוכחותו של מלווה מבוגר בחקירה אינה מוצדקת?

התשובה לכך, היא [כנראה שלא](#). שכן לא אחת, המשטרה מנצלת לטובתה את הסמכויות שניתנו בידיה בכדי למנוע את נוכחותו של מלווה בחקירה. נשאלת השאלה מדוע היא עושה זאת?

הסיבה היא שהמשטרה יודעת היטב, שהורה יעשה הכל כדי להגן על ילדו, ולכן "יפקח" בשבע עיניים על כל הרמת קול, איום מרומז או הטעייה, מצד החוקרים בעת החקירה. מבחינת החוקרים, מצב בו נער חסר ניסיון יושב מולם הוא נוח במיוחד, ומקל עליהם מאוד את מלאכתם. נוכחותו של הורה נחוש בחדר החקירה – משנה את התמונה לרעתם מקצה לקצה. לכן, חוקרים וקציני משטרה מוצאים "דרכים יצירתיות" – תוך הסתמכות על הפרצות והמקרים החריגים המוגדרים בחוק – בכדי למנוע את הנוכחות "המעיקה" של הורים או מלווים אחרים בחקירות.

כיצד השיטה עובדת? טיעון נפוץ ביותר של המשטרה הוא שהמצאותו של המלווה עלולה להוביל לשיבוש הליכי חקירה. אמנם על פי החוק, על המשטרה להציג נימוקים משביעי רצון לחשש שלהם משיבוש חקירה, חובה שלא תמיד הם ממלאים.

בית המשפט מצדו נוטה לקבל את הראיות שהושגו בחקירה שכזו, גם אם אופן ביצוע החקירה, אינה לרוחו. אם כי במקרים נדירים בית המשפט פוסל את הממצאים שהושגו בחקירה שבה לא נכח מלווה מבוגר, ואף היו מקרים שבהם שופט הורה על שחרור הקטין ממעצר, עקב התנהלותה הלא תקינה של החקירה.

כיצד עליך לפעול במידה ויקירכם הקטין זומן לחקירה?

במידה ובנך או קטין המקורב אליך מזומן לחקירה, חשוב שתדע את הזכויות המגיעות לו, הכוללות את זה שאתה, או מבוגר אחר המקורב אליו, תהיה נוכח בחקירה. נוכחות של מבוגר בחקירה יכולה להשפיע עליה בצורה משמעותית, ועשויה למנוע מצב בו הצעיר הלא מנוסה נופל בפח שהחוקרים יטמנו לו. החוקרים בפירוש יתנהגו אחרת כאשר מבוגר נמצא בחדר, ולכן הם לעתים יעשו לא מעט כדי למנוע מהמבוגר להיות נוכח בחקירה, תוך שימוש בפרצות שונות בחוק. התקשרות עם עורך דין פלילי טרם תחילתה של החקירה תאפשר לסכל את ניסיון המשטרה למנוע את כניסת המלווה לחקירה של הנער. בנוסף, עורך דין פלילי מנוסה יתדרך את הנער ואת המבוגר תוך בניית אסטרטגיה משפטית מנצחת, אשר תאפשר את סיום החשדות כנגד הקטין, במהירות המרבית. לכן, אל תאפשר לחוקרים לרמוס את זכויות ילדך: מה שיקרה ויאמר בחקירה הוא בעל חשיבות מכרעת על המשך ההליך המשפטי, לכן חשוב שהוא יקבל את מלוא התמיכה והעזרה בשעה קשה זו.

היוועצות בעו"ד פלילי מנוסה המתמחה בייצוג קטינים הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי המתנהל נגד יקירכם. עורך הדין שייצג את האינטרסים של הקטין יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שיואשם או יורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדו לחלוטין. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגד יקירכם ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לו לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

במידה ויקירכם הקטין זומן לחקירה במשטרה, פנו ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](mailto:asaf.dok@fastcontact.com) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}